

zijn reacties op daartoe aangeboden auditieve prikkels, kan het apparaat proberen in een bioscoopzaal, enz. Zo spoedig mogelijk wordt ook begonnen met lipleesonderwijs, zowel individueel als in groepsverband. Uit de verschillende verkregen gegevens wordt ten slotte opgemaakt, welk toestel het beste bij een bepaalde vorm van slechthorendheid en individu past. Herscholingscursussen zijn intussen ook reeds begonnen, getracht wordt sociaal contact voor de slechthorende te vinden, zodat hij straks weer eventueel in een nieuwe werkring aan de slag kan gaan. Psychologische consulten worden gegeven.

Het is duidelijk, dat een dergelijk instituut van onschatbare waarde kan zijn voor het grote leger slechthorenden en hun terugbrengen in het maatschappelijk leven. Daar het hier gaat om een bevolkingsgroep van circa 10 pCt. der bevolking ligt de noodzaak van dit werk voor de hand.

Een groot arbeidsveld ligt in ons land nog braak. Aan de prophylaxis van gehoorstoornissen (men denke aan het enorme aantal mensen, dat het thans nog gewoon vindt, dat het in spijkerfabrieken, weverijen, op scheepswerven en in allerlei andere bedrijven soms ernstig slechthorend wordt, aan de verbetering van het schooltoezicht) is hier nagenoeg nog niets gedaan.

De therapie en de nazorg worden in een nog veel te veel versnipperde vorm gegeven, voor de sociale zijde van het vraagstuk bestaat nog slechts een opkomende belangstelling. Al deze factoren, die tezamen tot een goede revalidatie van de slechthorenden moeten leiden, kunnen het beste tot hun recht komen door de oprichting van een goed geoutilleerd centrum waar intensieve samenwerking tussen de verschillende specialisten op dit gebied mogelijk is.

December 1948

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten

THERAPIE BIJ ARTHROSIS DEFORMANS

Naar aanleiding van IMMINK's artikel in dit *Tijdschrift* van 12 Maart 1949, over de denervatie van het gewricht bij arthrosis deformans, stip ik gaarne het volgende aan.

De degeneratieve factoren zoals langdurige overbelasting, trauma, enz. blijken in de praktijk wel een zeer vaak voorkomende oorzaak te zijn. Tot de constitutionele invloeden moeten ook worden gerekend stoornissen in de stofwisseling, waarvan ik o.a. een treffend voorbeeld zag bij een patiënt (arthrosis deformans columnae vertebrarum), lijdend aan alcaptonurie, de afwijking, die het gevolg is van het niet volkomen afgebroken worden der eiwitten (*N.T.v.G.*, Jaargang 85, no. 27, 5 Juli 1941). De röntgenphoto's bij arthrosis deformans tonen altijd weer de kraakbeenveranderingen met randwoekeringen der gewrichtsvlakten en kapselverdikkingen.

Ik heb o.a. de afwijking aan beide kniegewrichten waargenomen bij een patiënte van ruim 70 jaar, die haar gehele leven „niet stil gezeten had” en die 14 jaren geleden op haar linker knie was gevallen. De klinische verschijnselen waren vaag, vooral de stijfheid der spieren heeft mij getroffen en enige tijd later de

hevige pijn in een der gewrichten, terwijl het andere op de X-photo meer afwijking toonde, en patiënte hierin in het bijzonder — waarop IMMINK wijst — de „startpijn” had. Toen patiënte zó'n pijn kreeg, dat zij gedwongen was enige weken bedrust te houden en het lopen daarna steeds moeilijker werd, is zij — op advies van de röntgenoloog — met röntgenstralen behandeld; na vier bestralingen en wegens stijfheid, massage, van bovenbeen- en bilspiereen, reageerde het pijnlijke gewricht met een flinke vochtophoping. Door een verband met 5 pCt. ichthyolzalf was na enige weken het vocht geresorbeerd en — wat zeer opmerkelijk was — de pijn verdwenen, tevens was het lopen bijna normaal. Volgens de ervaring van de röntgenoloog is in dergelijke gevallen na ongeveer 8 maal bestralen in 80 pCt. de pijn genezen. Aangewezen is, dat patiënt geen vrachten torst en niet lang achtereen blijft staan. Inderdaad blijkt uit de nog kleine statistiek van IMMINK, in hardnekkige gevallen denervatie van het gewricht goede resultaten te geven. Met belangstelling heb ik van de chirurgische therapie kennis genomen.

Utrecht (Oudenrijn), 13 Maart 1949

K. A. ROMBACH

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — **DE BEHANDELING VAN HONDSOLHEID.** De Wereld Gezondheidsorganisatie te Genève heeft een onderzoek naar de uitkomsten van de behandeling volgens PASTEUR op haar programma geplaatst.

ENGELAND. — **CENTRUM VOOR TROPISCHE GENEESKUNDE.** Uit een vraag en antwoord in het Lagerhuis blijkt, dat de regering van plan is te Londen, als deel van het University College Hospital een „tropical diseases centre” te stichten „worthy of the imperial responsibilities of the United Kingdom” (*Lancet*, 19 Febr. 1949, blz. 329).

— **UITKOMSTEN VAN DOORLICHTING OP GROTE SCHAAL.** De National Association for the Prevention of Tuberculosis vermeldt in haar laatste jaarverslag, dat 2 miljoen mensen röntgenologisch zijn onderzocht en dat bij 95 pCt. geen afwijkingen in de borstholte zijn vastgesteld. Het aantal aldus opgespoorde lijdens aan actieve longtuberculose bedroeg 4 per 1000; één per duizend leed aan bronchiëctasie. De wachtlijsten voor de sanatoria zijn zeer lang (*J.A.M.A.*, 5 Febr. 1949, blz. 394).

— **BESTRIJDING VAN VERKOUDEHEID.** LEONARD HILL, de uitvinder van de cathermometer, is een geestdriftig bepleiter van verblijven in de open lucht. Verse lucht is oorzaak, dat men in de zomervacantie niet aan verkoudheid lijdt. Maar keert men terug naar de huizen en reist men weer in de warme, bedompte treinen: „thus colds become prevalent when wintry weather begins”.

Ook is het een goed beginsel de slijmvliezen der luchtwegen te prikkelen: arbeiders in chemische fabrieken, waar men nogal eens wat zwaveldioxyde of ander prikkelend gas in de neus krijgt, lijden weinig aan verkoudheid. Ook onze voorouders, die geregeld een snuifje namen of zich van een lodderijndoosje bedienden, wisten wel hoe zich de neus vrij van virus te houden (*Lancet*, 26 Febr. 1949, blz. 367).

FRANKRIJK. — **VIJF EN TWINTIG JAAR ANATOXINE.** Op 10 Juni van dit jaar zal de 25ste verjaardag van de ontdekking der anatoxines worden gevierd. Wie 1000 francs bijdraagt ontvangt een door de schrijver gesigneerd exemplaar van een boek, te dezer gelegenheid door GASTON RAMON geschreven (*Paris médical*, 5 Maart 1949).

— **BEHANDELING VAN TUBERCULEUZE MENINGITIS MET STREPTOMYCINE.** Twee clinici hebben in de Académie de Médecine (zitting van 11 Januari 1949) hun